

Poselství Svatého otce Františka ke Světovému dni migrantů a uprchlíků 26. září 2021

Na cestě ke stále početnějšímu „my“

Milí bratři, milé sestry,

v encyklice *Fratelli tutti* jsem vyjádřil jednu svou obavu a jedno své přání; obojí má v mém srdci důležité místo: „Až jednou tato zdravotní krize pomine, bylo by nejhorší odpovědí vrhnout se ještě hlouběji do horečného konzumního stylu života a do nových forem sobecké sebezáchovy. Kéž Bůh dá, abychom po tom všem už v naší mentalitě nebyli „oni“ a „tamní“, nýbrž jen „my“ (č. 35).

Rozhodl jsem se proto věnovat poselství ke 107. světovému dni uprchlíků a migrantů tématu *Na cestě ke stále početnějšímu „my“*. Chci tím ukázat jasnou perspektivu naší společné cesty v tomto světě.

Historie výrazu „my“

Tato perspektiva je obsažena v samotném záměru Boha Stvořitele: „Bůh stvořil člověka jako svůj obraz, jak obraz Boží ho stvořil, stvořil je jako muže a ženu. Bůh jim požehnal slovy: „Plodte a množte se“ (Gen 1,27–28). Bůh nás stvořil jako muže a ženu, odlišné a komplementární bytosti, abychom vytvořili společné „my“, které má s přibýváním generací narůstat. Bůh nás stvořil ke svému obrazu, k obrazu svého Jediného a Trojjediného bytí, které je společenstvím v odlišnosti.

Když se lidská bytost pro neposlušnost vzdálila od Boha, on ve svém milosrdenství nabídl cestu smíření nikoli jednotlivcům, ale celému národu, onomu my, které je určené k tomu, aby zahrnovalo celou lidskou rodinu, všechny národy: „Hle – Boží stan mezi lidmi! Bůh bude s nimi přebývat; oni budou jeho lidem, a on – Bůh s nimi – bude jejich Bohem“ (Zj 21,3).

V dějinách spásy je tedy my na začátku a my na konci, ve středu je tajemství Krista, který zemřel a vstal z mrtvých, „aby všichni byli jedno“ (Jan 17,21). Přítomnost nám ale ukazuje, že my, které Bůh zamýšlel, je rozbité, roztržité, zraněné a zubožené. Ukazuje se to zvláště ve chvílích větších krizí, jakou je současná pandemie. Nepřístupné a agresivní nacionalismy (srov. *Fratelli tutti*, č. 11) a radikální individualismus (srov. tamtéž, č. 105) rozkládají společné „my“ jak ve světě, tak uvnitř církve. Nejvyšší cenu platí ti, kdo se snadno stanou těmi druhými: cizinci, migranti, vyloučení, lidé v existenčních periferiích.

Ve skutečnosti jsme všichni na jedné lodi. Jsme povoláni k úsilí o to, aby se mezi námi netyčily zdi, aby už nebyli „ti druzí“ a „my“, ale jenom „my“, početné jako celé lidstvo. Využívám proto tohoto mezinárodního dne, abych znovu apeloval na všechny, abychom směřovali ke společnému stále početnějšímu „my“. Apeluji především na věřící katolíky a pak také na všechny lidi na celém světě.

Stále více „katolická“ církev

Pro členy katolické církve znamená tato výzva stále více usilovat o větší věrnost svému katolictví realizací toho, co doporučuje sv. Pavel společenství v Efezu: „Jen jedno je ono tajemné tělo, jen jeden Duch a stejně tak jen jedno vytoužené dobro, ke kterému jste byli povoláni. Jeden Pán, jedna víra, jeden křest“ (Ef 4,4–5).

Katolický charakter církve je třeba si osvojovat a žít ho v jakékoli etapě, podle Boží vůle a v souladu s Boží milostí. Ježíš nám slíbil, že s námi bude vždy, až do konce věků (srov. Mt 28,20). Jeho duch nám dává schopnost přijímat všechny a vytvářet společenství v různosti, soulad v odlišnostech, aniž bychom si vynucovali odosobněnou uniformitu. Při setkání s odlišností cizinců, migrantů, uprchlíků, v dialogu s různými kulturami, který může z takových setkání vzejít, je nám dána šance růst jako církev, vzájemně se obohacovat. Všude, kde se pokřtěný nachází, stává se právoplatným členem místního církevního společenství, členem jediné církve, obyvatelem stejného domu, členem jediné rodiny.

Věřící jsou povoláni k tomu, aby každý ve své komunitě, kde žije, usiloval o to, aby církev byla stále otevřená pro každého a navázala tak na poslání, které Ježíš Kristus svěřil apoštolům: „Jděte a hlásejte: „Přiblížilo se nebeské království. Uzdravujte nemocné, probouzejte k životu mrtvé, očisťujte malomocné, vyhánějte zlé duchy. Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte““ (Mt 10,7–8).

Současná církev je povolána k tomu, aby vyšla do ulic, do existenčních periferií, aby se starala o ty, kdo jsou zranění, hledala toho, kdo zbloudil, a to bez předsudků a obav, bez proselytismu, připravena otevřít svůj přístřešek pro všechny. Mezi obyvateli periferií najdeme mnoho migrantů a uprchlíků, utečenců, obětí obchodu s lidmi. Pán chce, aby se i na nich projevila jeho láska a i jim aby byla hlášána jeho spása. „Současné proudy migrantů představují novou misijní „frontu“, privilegovanou šanci zvěstovat Ježíše Krista a jeho evangelium. Aniž bychom museli odcházet ze svého prostředí, můžeme konkrétně svědčit o křesťanské víře skrze dobročinnost a s hlubokou úctou k jiným náboženstvím. Setkání s migranty a uprchlíky jiných vyznání a náboženství je úrodnou zemí pro rozvoj ekumenického a mezináboženského dialogu, který je upřímný a obohacující“ (srov. Proslov k národním ředitelům pastorační migrace migrantů, 22. září 2017).

Stále více inkluzivní svět

Všem lidem ve světě je adresována moje výzva, abychom směřovali ke stále většímu společnému „my“, abychom tvořili jednu rodinu, abychom společně budovali budoucnost spravedlnosti a míru a zaručili, že nikdo nebude vyloučen.

Budoucnost naší společnosti je v pestrosti, obohacené růzností a mezikulturními vztahy. Proto se musíme dnes učit žít spolu v souladu a v pokoji. Obzvláště drahý je mi obraz, kdy o „křtu“ církve, o Letnicích, lidé z Jeruzaléma poslouchali zvěst o spáse hned po seslání Ducha Svatého: „My Parthové, Médové, Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judska a Kapadokie, Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a libyjského kraje u Kyrény, my, kteří jsme připutovali z Říma, židé i proselyt, Kréťané i Arabové: slyšíme, jak našimi jazyky hlásají velké Boží skutky“ (Sk 2,9–11).

Je to obraz nového Jeruzaléma (srov. Iz 60; Zj 21,3), kde se všechny národy spojily v míru a ve svornosti, oslavovaly Boží dobrotu a nádheru tvorstva. Ale abychom tohoto Ideálu dosáhli, musíme se snažit bourat zdi, které nás dělí, a stavět mosty, které umožňují kulturu setkávání, uvědomit si úzké vzájemné propojení. V tomto ohledu nám současné migrace nabízejí možnost překonávat strach, nechat se obohatit darem odlišnosti druhého. Pokud chceme, můžeme přetvářet hranice v privilegované místo pro setkání, kde může zazářit zázrak toho, že vytváříme stále početnější „my“.

Prosím všechny lidi na celém světě, aby dobře zúročili dary, které jsme dostali od Boha, abychom s jejich pomocí chránili a zušlechťovali. „Jeden urozený člověk odcházal do daleké země, aby převzal královskou důstojnost a pak aby se vrátil. Zavolal si deset svých služebníků, svěřil jim deset hřiven a řekl jim: „Hospodařte s nimi, dokud se nevrátím““ (Lk 19,12–13). Pánu budeme ze své činnosti skládat účty. Ale aby bylo o náš společný dům dobře pečováno, musíme utvářet stále početnější „my“, stále více spoluzodpovědné, v silném přesvědčení, že každý dobrý skutek pro svět je pro přítomné i pro budoucí generace. Je třeba osobního i kolektivního úsilí, které má ohled na všechny bratry a sestry, kteří trpí. Je třeba se snažit o udržitelný, vyrovnaný a inkluzivní rozvoj. Toto úsilí nerozlišuje mezi místním a cizincem, domácím a hostem. Jde o společný poklad a z péče o něj a z jeho dober nesmí být nikdo vyloučen.

Sen začal

Prorok Joel ohlašoval mesiášskou budoucnost jako čas snů a vizí inspirovaných Duchem Svatým: „Potom vyleji svého ducha na všechny lidi, vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít věštecké sny a vaši jinoši uží vidění“ (3,1). Jsme povoláni, abychom společně snili. Není třeba se bát snít, snít spolu s jediným lidstvem, jako poutníci na stejné cestě, jako synové a dcery této země, která je naším společným domem, všichni bratři a sestry (srov. encyklika Fratelli tutti, č. 8).

Modlitba:

Milovaný a svatý Otče,
Tvůj Syn Ježíš nás učil,
že v nebi způsobí obrovskou radost, když ten,
kdo byl ztracený, je znovu nalezen,
když ten, kdo byl vyloučený, zavržený,
je znovu přijat do našeho my,
které je tak stále početnější.

Prosíme Tě, abys dopřál všem Ježíšovým učedníkům
a všem lidem dobré vůle milost
naplnit ve světě Tvou vůlí.
Požehnej každému skutku přijetí a pomoci,
který navrátí každého, kdo je vyhnán,
do společného my komunity a církve,
aby se naše země stala takovou, jakou jsi ji stvořil,
společným domovem všech bratří a sester.
Amen.

Dáno v Římě u sv. Jana Lateránského 3. května 2021, o svátku svatých apoštolů Filipa a Jakuba
FRANTIŠEK